EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 24.11.2022.
COM(2022) 649 final

2022/0386 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Apvienotajā komitejā, kura izveidota ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku par kravu autopārvadājumiem, un kas attiecas uz Apvienotās komitejas reglamentu un nolīguma darbības turpināšanu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA PRIEKŠMETS

Šis priekšlikums attiecas uz lēmumu, ar kuru nosaka nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Apvienotajā komitejā, kura izveidota ar 2022. gada 29. jūnijā Lionā parakstīto Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku par kravu autopārvadājumiem[1] (turpmāk "nolīgums"), un kas attiecas uz

- Apvienotās komitejas reglamenta pieņemšanu saskaņā ar nolīguma 6.panta 6. punktu;
- nolīguma darbības turpināšanu saskaņā ar tā 6. panta 2. punktu.

2. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

2.1. Nolīguma kopsavilkums

Nolīguma mērķis ir, ņemot vērā Krievijas nelikumīgo agresiju pret Ukrainu un būtiskus traucējumus, ko tā rada Moldovas autotransporta nozarei, pagaidu kārtā atvieglot kravu autopārvadājumus starp Moldovas Republiku (turpmāk "Moldova") un Eiropas Savienību un caur to, piešķirot papildu tiesības preču tranzītam un autopārvadājumiem maršrutos starp Moldovu un ES. Patlaban to piemēro līdz 2023. gada 31. martam.

Lai uzraudzītu un pārraudzītu nolīguma piemērošanu un īstenošanu, tika izveidota Apvienotā komiteja. Tā jo īpaši lemj par sava reglamenta pieņemšanu un nolīguma darbības turpināšanu. Attiecībā uz nolīguma darbības turpināšanu Apvienotā komiteja pieņem lēmumu ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms nolīguma termiņa beigām, t. i., vēlākais 2022. gada 31. decembrī. Saskaņā ar nolīguma 6. panta 5. punktu Apvienotā komiteja lēmumus pieņem vienprātīgi.

Moldovas iestādes un Komisija provizoriski vienojās, ka Apvienotās komitejas pirmā sanāksme notiks 2022. gada 15. decembrī.

2.2. Nolīguma pārraudzība

Ar nolīguma 6. panta 1. punktu tika ieviests pienākums pārraudzīt nolīguma darbību un jo īpaši periodiski pārskatīt tā darbību attiecībā pret tā mērķiem. Šajā sakarā Moldovas iestādes ir sniegušas Komisijai datus par šā nolīguma īstenošanu. Šie dati galvenokārt attiecas uz 2022. gada trešo ceturksni, t. i., uz nolīguma piemērošanas pirmajiem trim mēnešiem, un liecina par turpmāk minēto.

- **Nolīgums ir veiksmīgi atbalstījis Moldovas ekonomiku, būtiski palielinot eksportu no Moldovas uz ES.** Salīdzinājumā ar 2021. gada trešo ceturksni Moldovas eksports uz ES 2022. gada trešajā ceturksnī (282,7 milj. EUR) ir palielinājies par 17,5 %. Tas ir saistīts ar labības (+ 97,2 %), augu eļļu (+ 1377,8 %), kā arī augļu un vīna (+ 22 %) eksporta pieaugumu. Uz ES tagad ir attiecināmi 60 % no kopējā Moldovas eksporta, un paredzams, ka šis rādītājs turpinās ievērojami palielināties.
- **Nolīgums ir arī ievērojami kalpojis ES interesēm.** Salīdzinājumā ar 2021. gada trešo ceturksni ES eksports uz Moldovu 2022. gada trešajā ceturksnī (387,5 milj.

[1] OV L 181, 7.7.2022., 4. lpp.

EUR) ir palielinājies par 41 %. Jo īpaši naftas produktu eksports apjomā ir palielinājies apmēram 4 reizes. Eksports no ES uz Moldovu bija lielāks nekā imports no Moldovas uz ES.

- **Tiesības, kas Moldovas pārvadātājiem piešķirtas ar nolīgumu, nav izraisījušas Moldovas kravas automobiļu skaita pieaugumu uz ES ceļiem.** 2021. gada trešajā ceturksnī Moldovas pārvadātāju uz Eiropas Savienību veikto autopārvadājumu skaits bija 13255, savukārt 2022. gada trešajā ceturksnī – 14983, kas ir par 13 % vairāk. Faktiski ES pārvadātāji no nolīguma īstenošanas ir ieguvuši daudz vairāk (ja salīdzina 2021. gada trešo ceturksni un 2022. gada trešo ceturksni, ES pārvadātāju uz Moldovu veikto autopārvadājumu skaits ir pieaudzis par 73 %), pat ja ES pārvadātāju uz Moldovu veikto autopārvadājumu skaits joprojām ir daudz mazāks nekā to autopārvadājumu skaits, ko Moldovas pārvadātāji ir veikuši uz ES, (3327 ES pārvadājumi 2021. gada trešajā ceturksnī salīdzinājumā ar 5572 pārvadājumiem 2022. gada trešajā ceturksnī). Tāpēc var droši secināt, ka **nolīgums nav darbojies uz ES pārvadātāju rēķina.** Tajā pašā laikā atļauju skaits, ko Krievija ir piešķīrusi Moldovas pārvadātājiem, ir vairāk nekā dalīts ar divi (4406 atļaujas 2021. gada trešajā ceturksnī salīdzinājumā ar 1943 atļaujām 2022. gada trešajā ceturksnī). Tas liecina, ka Moldovas autopārvadātājiem ir izdevies atrast alternatīvus tirgus ES, lai tādējādi kompensētu ekonomisko perspektīvu zudumu Krievijas tirgū.
- **Nolīgumam** kopā ar līdzīgu autotransporta nolīgumu starp Moldovu un Ukrainu **bija būtiska nozīme solidaritātes joslu kontekstā**. Tas ir nodrošinājis nepārtrauktu preču plūsmu no Ukrainas, tādējādi mazinot spiedienu uz dalībvalstīm, kas ar šo valsti robežojas. No Ukrainas uz ES caur Moldovu tika izvests ļoti liels un līdz šim nepieredzēts pirmās nepieciešamības preču daudzums. Tas attiecās uz labību (2022. gada trešajā ceturksnī no Ukrainas uz ES tranzītā caur Moldovu tika izvestas 96602 tonnas salīdzinājumā ar 917 tonnām 2021. gada trešajā ceturksnī) un augu eļļu (2022. gada trešajā ceturksnī 22708 tonnas salīdzinājumā ar 503 tonnām 2021. gada trešajā ceturksnī). Piemēram, varēja konstatēt no Ukrainas uz ES caur Moldovu eksportētās naftas ievērojamu pieaugumu, t. i., 2021. gada trešajā ceturksnī tika transportētas 503 tonnas salīdzinājumā ar vairāk nekā 22708 tonnām 2022. gada trešajā ceturksnī. Tāpat 2021. gada trešajā ceturksnī no Ukrainas uz ES tika izvestas 917 tonnas graudu, kas tranzītā šķērsoja Moldovu, savukārt 2022. gada trešajā ceturksnī tajā pašā maršrutā tika transportēti vairāk nekā 96000 tonnu graudu.
- **Nolīgums** ir arī ievērojami samazinājis slogu transporta nozarei un valsts iestādēm saistībā ar administratīvajām formalitātēm, kas saistītas ar atļauju izsniegšanu.

2.3. Apvienotā komiteja

Ar nolīguma 6. pantu tika izveidota Apvienotā komiteja, kura uzrauga un pārrauga nolīguma piemērošanu un īstenošanu, kā arī periodiski pārskata tā darbība attiecībā pret nolīguma mērķiem. Saskaņā ar šo noteikumu Apvienoto komiteju veido Pušu pārstāvji. Tajā lēmumus pieņem vienprātīgi, un tie ir saistoši pusēm.

Saskaņā ar 6. panta 2. punktu Apvienoto komiteju sasauc ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms nolīguma termiņa beigām, lai novērtētu un lemtu par vajadzību turpināt nolīguma darbību, kā arī par tās ilgumu,

Saskaņā ar nolīguma 6. panta 6. punktu Apvienotajai komitejai ir jāpieņem savs reglaments.

2.4. Paredzētais Apvienotās komitejas akts attiecībā uz tās reglamentu

Pirmās sanāksmes laikā Apvienotajai komitejai ir jāpieņem saskaņā ar nolīguma 6. panta 5. punktu un 6. panta 6. punktu lēmums par Apvienotās komitejas reglamenta pieņemšanu. Tā nolūks kalpot par pamatu Apvienotās komitejas organizācijai un darbībai, lai tādējādi nodrošinātu nolīguma pienācīgu īstenošanu.

2.5. Paredzētais Apvienotās komitejas akts attiecībā uz nolīguma darbības turpināšanu

Pirmās sanāksmes laikā Apvienotajai komitejai ir jāpieņem saskaņā ar nolīguma 6. panta 2. punktu un 6. panta 5. punktu lēmums par nolīguma darbības turpināšanu līdz 2025. gada 31. decembrim.

Tam ir četri iemesli. Pirmkārt, nolīguma uzraudzības rezultātā tika secināts, ka nolīgums ir pozitīvi ietekmējis gan ES, gan Moldovas tirdzniecību. No autotransporta pakalpojumu pieauguma ir guvuši labumu arī abu pušu autopārvadātāji. Lai gan nolīgums ir izstrādāts, lai, pirmkārt, palīdzētu Moldovas ekonomikai saistībā ar Krievijas agresīvo karu pret Ukrainu, iemesla to nepagarināt nav, jo nolīgums patiešām ir kalpojis arī ES interesēm. Otrkārt, nolīgums ir ļāvis Moldovai sākt pārorientēt tirdzniecību no austrumiem uz ES un tādējādi ir veicinājis Moldovas ekonomikas pakāpenisku integrāciju rietumu ekonomikā. Kopā ar līdzīgu autotransporta nolīgumu, kas parakstīts ar Ukrainu, nolīgums ir atvieglojis arī Ukrainas preču eksportu, veicinot solidaritātes joslu izveidi un palīdzot "noturēties virs ūdens" divām ekonomikām, kuras Eiropas Savienībai ir pienākums atbalstīt īstermiņā un ilgtermiņā. Šie pozitīvās ietekmes elementi, kuriem pašreizējā ģeopolitiskajā kontekstā ir arī skaidra politiska nozīme, būtu jāveicina un jāatbalsta ar ierosināto nolīguma darbības turpināšanu. Treškārt, nolīgums būtu jāsaprot arī kā elements, kas veicinās Ukrainas atjaunošanu, kad tai pienāks laiks, proti, tad, kad Krievijas agresīvais karš pret šo valsti būs beidzies. Visbeidzot, ES ir cieši iesaistīta starptautiskajā Moldovas atbalsta platformā un ikviens pasākums, ko varētu interpretēt kā Moldovai jau piešķirtā atbalsta atsaukšanu, būtu negatīvs signāls un šīs platformas kontekstā Eiropas Savienība ieņemtu nekonsekventu un, iespējams, pretrunīgu nostāju gan iekšēji, gan ārēji.

Nolīguma darbība ir jāturpina līdz 2025. gada 31. decembrim, jo nosacījumi, kas pamato sākotnējā nolīguma noslēgšanu, joprojām ir noteicoši un, iespējams, tādi būs vēl kādu laiku. Krievijas agresija pret Ukrainu kļūst intensīvāka, un lielākā daļa novērotāju tuvākajā nākotnē neparedz šīs agresijas izbeigšanu. Tas nozīmē arī to, ka jūras pārvadājumi caur Melnās jūras ostām, kas varētu būt viens no Moldovas eksporta tranzīta maršrutiem, joprojām ir ļoti ierobežoti. Ar ANO vadīto Melnās jūras Graudu iniciatīvu ir panākts daļējs risinājums. Tomēr šīs iniciatīvas paplašināšana pati par sevi nav skaidra, un tās darbības joma pagaidām attiecas tikai uz graudiem. Militārās darbības turpināšana pie Moldovas austrumu robežas un ar to saistītā transporta infrastruktūras iznīcināšana attiecīgajās teritorijās, kuras līdz šim bija Moldovas eksporta tranzīta teritorijas, tuvākajā nākotnē joprojām būs ierobežojošs faktors, kas kavēs Moldovas piekļuvi tās tradicionālajiem tirgiem.

2.6. Autotransporta nolīgums starp ES un Ukrainu

Komisija drīz iesniegs priekšlikumu Padomes Lēmumam, ar ko nosaka Savienības nostāju attiecībā uz darbības termiņa pagarināšanu Nolīgumam starp Eiropas Savienību un Ukrainu par kravu autopārvadājumiem, kas parakstīts Lionā 2022. gada 29. jūnijā[2]. Iepriekš minēto

[2] OV L 179, 6.7.2022., 1. lpp.

iemeslu dēļ un jo īpaši ņemot vērā Moldovas lomu solidaritātes joslu kontekstā un to, ka starp Ukrainu un Moldovu ir spēkā autotransporta nolīgums, Komisija uzskata, ka ar Ukrainu noslēgtā nolīguma beigu datumam vajadzētu būt tādam pašam kā nolīgumam ar Moldovu, t. i., 2025. gada 31. decembrim.

3. NOSTĀJA, KAS JĀIEŅEM SAVIENĪBAS VĀRDĀ

Tādēļ nostājai, kas jāieņem Savienības vārdā, vajadzētu būt vērstai uz to, lai atbalstītu šim priekšlikumam pievienotā Apvienotās komitejas lēmuma projekta pieņemšanu.

4. JURIDISKAIS PAMATS

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 9. punktā paredzēti Padomes lēmumi, ar kuriem nosaka "nostāju, kas Savienības vārdā jāapstiprina kādā ar nolīgumu izveidotā struktūrā, ja šāda struktūra ir tiesīga pieņemt lēmumus ar juridiskām sekām, izņemot lēmumus, kas papildina vai groza attiecīgajā nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu".

Jēdziens "lēmumi ar juridiskām sekām" ietver aktus, kam ir juridiskas sekas saskaņā ar starptautisko tiesību normām, kuras reglamentē attiecīgo struktūru. Tas ietver arī instrumentus, kam nav saistoša spēka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, bet kas "var būtiski ietekmēt Savienības likumdevēja pieņemtā tiesiskā regulējuma saturu".

Apvienotā komiteja ir struktūra, kas izveidota ar nolīgumu, proti, Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku par kravu autopārvadājumiem.

Lēmums, kuru Apvienoto komiteju aicina pieņemt, ir akts, kuram ir juridiskas sekas. Pirmkārt, paredzētais akts par Apvienotās komitejas reglamenta pieņemšanu būs saistošs saskaņā ar starptautiskajām tiesībām atbilstīgi nolīguma 6. panta 5. punktam un 6. panta 6. punktam; otrkārt, paredzētais akts par nolīguma termiņa pagarināšanu arī būs saistošs saskaņā ar starptautiskajām tiesībām atbilstīgi nolīguma 6. panta 2. un 5. punktam.

Paredzētais akts nepapildina un negroza nolīgumā noteikto iestāžu sistēmu. Tāpēc ierosinātā Padomes lēmuma procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 9. punkts.

Lēmumam, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, materiālais juridiskais pamats galvenokārt ir atkarīgs no tā, kāds mērķis un saturs ir paredzētajam aktam, attiecībā uz kuru Savienības vārdā tiek ieņemta nostāja. Ja paredzētajam aktam ir divi mērķi vai divi komponenti un viens no tiem ir atzīstams par galveno, bet otram ir pakārtota nozīme, tad lēmums, ko pieņem saskaņā ar LESD 218. panta 9. punktu, jābalsta uz viena materiālā juridiskā pamata, proti, tā, ko prasa galvenais jeb dominējošais mērķis vai komponents.

Paredzētā akta galvenais mērķis un saturs attiecas uz autotransportu.

Ierosinātā lēmuma materiālais juridiskais pamats ir LESD 91. pants.

5. PAREDZĒTĀ AKTA PUBLICĒŠANA

Ir lietderīgi Apvienotās komitejas lēmumu pēc tā pieņemšanas publicēt *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

2022/0386 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par nostāju, kas Eiropas Savienības vārdā jāieņem Apvienotajā komitejā, kura izveidota ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku par kravu autopārvadājumiem, un kas attiecas uz Apvienotās komitejas reglamentu un nolīguma darbības turpināšanu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 91. pantu, lasot to saistībā ar 218. panta 9. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Savienība parakstīja Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku par kravu autopārvadājumiem[3] ("nolīgums") un to provizoriski piemēro no 2022. gada 29. jūnija.

(2) Ar nolīguma 6. panta 1. punktu tika izveidota Apvienotā komiteja, kura uzrauga un pārrauga nolīguma piemērošanu un īstenošanu, kā arī periodiski pārskata tā darbību attiecībā pret nolīguma mērķiem.

(3) Apvienotajai komitejai ir jāpieņem savs reglaments.

(4) Kā noteikts nolīguma 5. panta 1. punktā, nolīgums ir piemērojams līdz 2023. gada 31. martam. Taču Apvienoto komiteju sasauc ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms nolīguma termiņa beigām, lai novērtētu un lemtu par vajadzību turpināt nolīguma darbību.

(5) Lai Eiropas Savienība un Moldovas Republika varētu turpināt gūt labumu no nolīguma, tas būtu jāpagarina līdz 2025. gada 31. decembrim.

(6) Lai nodrošinātu nolīguma pareizu īstenošanu, būtu jāpieņem Apvienotās komitejas reglaments.

(7) Tādēļ Apvienotajai komitejai 2022. gada 15. decembra sanāksmē ir jāpieņem lēmums par sava reglamenta pieņemšanu un vajadzību turpināt nolīguma darbību, tostarp tās ilgumu.

(8) Tādēļ, ņemot vērā to, ka attiecīgie lēmumi Savienībai būs saistoši, ir lietderīgi noteikt nostāju, kas Savienības vārdā ir jāieņem Apvienotajā komitejā attiecībā uz reglamenta pieņemšanu un nolīguma darbības turpināšanu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Nostāja, kas Savienības vārdā jāieņem Apvienotajā komitejā, kura izveidota ar Nolīguma starp Eiropas Savienību un Moldovas Republiku par kravu autopārvadājumiem ("nolīgums")

[3] OV L 181, 7.7.2022., 4. lpp.

6. pantu, un kas attiecas uz Apvienotās komitejas reglamenta pieņemšanu un nolīguma darbības turpināšanu, tostarp tās ilgumu, pamatojas uz Apvienotās komitejas lēmuma projektu, kurš pievienots šim lēmumam.

Savienības pārstāvji Apvienotajā komitejā par nelielām izmaiņām Apvienotās komitejas lēmuma projektā var vienoties bez Padomes papildu lēmuma.

2. pants

Apvienotās komitejas lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs